

Fundur í
almannavarna- og
öryggismálaráði

Stjórn
Samhæfingar-
stöðvarinnar

Viðbrögð við
inflúensu A
(H1N1)

Undirbúnings-
fundur með
lögreglustjórum
og
sóttvarnalæknum

Vinnufundur og
gerð
svæðisáætlana

Vefsíðan
inflúensa.is

Upplýsinga-
bæklingur fyrir
ferðamenn

Viðbragðs-
áætlanir
heilbrigðis-
stofnana

ESB verkefni um
rýmingar og
brottflytning

Jarðskjálftar á
Reykjanesi

Flugslysæfingar á
Þórshöfn og á
Keflavíkurflugvelli

Fundur í almannavarna- og öryggismálaráði

Fyrsti fundur í almannavarna- og öryggismálaráði var haldinn 10. júní s.l. í Þjóðmenningarhúsinu. Hann hófst með ávarpi formanns ráðsins, Jóhönnu Sigurðardóttir forsætisráðherra, sem fór yfir hlutverk almannavarna- og öryggismálaráðs. Þá flutti ávarp Ragna Árnadóttir dómsmálaráðherra og gerði hún grein fyrir skipulagi almannavarna. Starfsmenn almannavarnadeildarinnar fluttu erindi um neyðarstjórnun almannavarna og fóru yfir nokkur verkefni deildarinnar. Sóttvarnalæknir sagði frá samstarfi almannavarnadeildarinnar og sóttvarnalækni við gerð áætlunarinnar um heimsfaraldur inflúensu. Hann fór einnig yfir þróun inflúensunnar A(H1N1) í heiminum og hugsanlega framvindu hennar. Þá var stutt kynning á verkefninu Langtímaviðbrögð við náttúruhamförum.

Í 3. grein laga um um almannavarnir nr. 82/2008 er gerð grein fyrir stefnumörkun stjórnvalda í almannavarna- og öryggismálum. Stefnan skal mörkuð af almannavarna- og öryggismálaráði til þriggja ára í senn. Stefnumótun á þessu sviði varðar starfsemi viðbragðsaðila og opinberra stofnana. Í almannavarna- og öryggismálastefnu stjórnvalda skal gera grein fyrir ástandi og horfum í almannavarna- og öryggismálum í landinu, fjalla um áhersluatriði varðandi skipulag almannavarna- og öryggismála, forvarnastarf, nauðsynlega samhæfingu á efni viðbragðsáætlana, nauðsynlegar birgðir til þess að tryggja lífsafkomu þjóðarinnar á hættutímum, endurreisn eftir hamfarir og aðrar aðgerðir sem ráðið telur nauðsynlegar. Sjö ráðherrar eiga fast sæti í ráðinu en þeim má fjölga um að minnsta kosti tvo í samræmi við þær áherslur sem ríkisstjórnin kys að leggja hverju sinni. Auk þeirra er ráðið skipað 26 fulltrúum stjórnvalda, sveitarfélaga, björgunar- og hjálparaðila. Á þessum fyrsta fundi sínum ályktaði ráðið (1) um stuðning við aðgerðir almannavarnayfirvalda og sóttvarnalækni um samhæfð viðbrögð vegna heimsfaraldurs inflúensu, (2) að fela dómsmálaráðherra í samvinnu við hlutaðeigandi aðila að undirbúa drög að stefnu stjórnvalda í almannavarna og öryggismálum til þriggja ára og (3) að styðja áframhaldandi undirbúning að gerð viðbragðsáætlana s.s um vernd mikilvægra samfélagsinnviða og netöryggis og viðbragðsáætlunar um varnir gegn geisla- eiturefna og sýklarárásam.

Stjórn Samhæfingarstöðvarinnar

Í Samhæfingarstöðinni í Skógarhlíð fer fram samhæfing og yfirstjórn almannavarnaáðgerða. Í nýjum lögum um almannavarnir eru ákvæði um stjórn stöðvarinnar. Hún lýtur ellefu manna stjórn sem dómsmálaráðherra skipar. Formaður stjórnar er skipaður af ráðherra án tilnefningar og hefur Jón Gunnarsson verið skipaður formaður. Aðrir í stjórn koma frá ríkislögreglustjóra, Landhelgisgæslu Íslands, landlækni, stjórn slökkviliðs höfuðborgarsvæðisins, stjórn samræmdrar neyðarsvörunar, Rauða krossi Íslands, Flugstoðum og stjórn Slysavarnafélagsins Landsbjargar og eru þeir valdir úr hópi þeirra sem taka virkan þátt í starfi Samhæfingarstöðvarinnar. Auk þess tilnefna samgönguráðherra og stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga hvor sinn fulltrúa. Fulltrúi ríkislögreglustjóra í stjórninni er Jón F. Bjartmarz.

Stjórnin ræðir og tekur ákvarðanir um innra skipulag, rekstur og samstarf viðbragðsaðila og beitir sér fyrir ráðstöfunum til að tryggja snurðulausa framkvæmd viðbragðsáætlana. Stjórnin getur ákveðið að viðbragðsaðilar almannavarna, sem ekki eiga fulltrúa í stjórn samhæfingar- og stjórnstöðvar, tilnefni fulltrúa í samhæfingar- og stjórnstöðvarráð sem er stjórninni til ráðuneytis við ákvarðanir hennar.

Samhæfing eða framkvæmd áðgerða er ekki á verksviði stjórnar.

Viðbrögð vegna influensu A (H1N1)

Fyrstu almennu viðbrögðin vegna hinnar nýju influensu A (H1N1) hófust hér á landi þann 28. apríl með blaðamannafundi almannavarnadeildar ríkislögreglustjóra og sóttvarnalæknis. Þar var till kynnt að viðbragðsáætlun vegna heimsfaraldurs influensu hefði verið virkjuð. Ekki var talin ástæða til að takmarka ferðalög til útlanda, en fram til 15. maí var fólk hvatt til að fara ekki til Mexikó. Farþegar á leið til landsins fengu upplýsingar um influensuna, einkenni hennar og hvert þeir gætu leitað ef þeir hefðu einkenni influensunnar. Einnig var opnuð móttaka í Leifsstöð þar sem farþegum var boðin rannsókn ef þeir teldu sig hafa einkenni influensu við komuna til landsins.

Leiðbeiningar voru gefnar út um handþvott, hreinlæti og annað sem tengdist influensunni. Alþjóðaheilbrigðisstofnunin WHO, sóttvarnastofnanirnar í Bandaríkjunum CDC og Evrópu ECDC höfðu með sér náið samstarf og fylgdust með framvindu og þróun influensunnar. Alls hafa fjögur influensutilfelli verið greind hér á landi. Þrjú smituðust í Bandaríkjunum og einn héraendis. Vinna við viðbragðsáætlun vegna heimsfaraldurs influensu hófst árið 2005. Áætlunin var undirrituð 28. mars 2008 en hún var samstarfsverkefni sóttvarnalæknis og almannavarnadeildar ríkislögreglustjóra.

Áætlunin er mjög viðamikil og komu fjölmargar stofnanir að gerð hennar. Þegar áætlunin var virkjuð nú í apríl og viðbúnaður fór í gang, skipti það sköpum að hafa áætlunina tilbúna. Strax var könnuð birgðastaða matvæla, olíu, nauðsynlegra lyfja og annarra nauðsynjavöru í landinu og lykilmættir kannaðir. Í kjölfarið var haldið áfram þeirri vinnu sem var í undirbúningi hjá almannavarnadeildinni og sóttvarnalækni við að útfæra svæðisáætlanir í umdæmum lögreglu og sóttvarna og skipa viðbragðshóp ráðuneyta.

Undirbúningsfundur með lögreglustjórum og sóttvarnalæknum

Þann 25. maí s.l. var haldinn fundur með lögreglustjórum og sóttvarnalæknum umdæma og svæða landsins á Grand Hótel Reykjavík. Þar var farið yfir sniðmát svæðisáætlana vegna heimsfaraldurs influensu og næstu skref rædd. Þar sem líkur eru taldar á að influensa A (H1N1) taki sig upp í haust þurfa að vera tiltækar áætlanir í umdæmum landsins.

Vinnufundir og gerð svæðisáætlana

Viðbúnaður vegna influensunnar er hafinn um allt land. Vinnuhópar umdæmanna 15 hafa verið skipaðir og munu þeir vinna að svæðisáætlunum hver á sínu svæði. Sniðmát svæðisáætlana var unnið af almannavarnadeildinni og hefur hvert umdæmi lögreglu og sóttvarna sína svæðisáætlun. Áætlað er að fyrstu drög verði tilbúin 1. september næstkomandi. Fulltrúar almannavarnadeildar og sóttvarnalæknis heimsóttu umdæmin í júní og héldu vinnufundi með vinnuhópunum.

Vefsíðan [influensa.is](http://www.influensa.is)

Við virkjun áætlunarinnar um heimsfaraldur influensu nú í apríl, var strax lögð áhersla á upplýsingagiöf til almennings. Fréttatilkynningar hafa verið sendar reglulega út. Vefsíðan www.influensa.is var eflað til muna. Greinar, spurningar og svör um influensu og aðrar gagnlegar upplýsingar voru settar á vefinn svo almenningur gæti aflað sér upplýsinga um einkenni influensunnar og útbreiðslu. Upplýsingar á vefsíðunni eru bæði á íslensku og ensku.

Upplýsingabæklingur fyrir ferðamenn

Út er kominn fræðslubæklingur með ráðleggingum til ferðamanna um varúðarráðstafanir vegna nýju influensunnar A(H1N1), sem nú breiðist út um heiminn og greinst hefur hér á landi. Ferðaskrifstofur dreifa bæklingnum til ferðamanna á leið úr landi, en einnig eru þeir fáanlegir á flugvöllum og á upplýsingamiðstöðvum innanlands.

Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin hefur lýst því yfir að heimsfaraldur influensu sé hafinn (6 stig) vegna influensu A (H1N1). Viðbúnaðar hér á landi beinist meðal annars að því að vekja almenning til vitundar um slíkan faraldur og hvernig megi varast smit.

Viðbragðsáætlanir heilbrigðisstofnanna

Vinnudagur var haldinn í maí með fulltrúum heilbrigðisstofnanna landsins sem tilnefndir voru til að ritstýra samræmdum viðbragðsáætlunum heilbrigðisstofnana. Allar heilbrigðisstofnanir landsins eiga góðar viðbragðsáætlanir og á þessum vinnudegi var kynnt sniðmát sem stofnanir geta nýtt sér til að samræma viðbragðsáætlanirnar. Markmið þessarar vinnu er að eiga til samræmdar áætlanir þannig að auðveldara sé að afla upplýsinga og uppfæra áætlanir. Verkefnið hlaut gæðastyrk heilbrigðisráðuneytisins og áætluð lok þessarar vinnu eru í janúar á næsta ári.

ESB verkefni um rýmingar og brottflutning

Almannavarnadeildin tekur þátt í verkefni sem tengist rýmingu og brottflutningi íbúa frá svæðum þar sem hættu getur skapast t.d. vegna stórslysa og hamfara. Verkefnið er styrkt af Evrópusambandinu, aðalskrifstofu framkvæmdarstjórnarinnar fyrir réttlæti, frelsi og öryggi. Í forsvari fyrir verkefnið er The Aston Crisis Centre, við Astonháskólan í Birmingham, Englandi.

Þátttakendur í verkefninu auk Íslands eru Holland og Belgía, Þýskaland, Svíþjóð, Danmörk, Spánn, Japan og Bretland. Mörg þessara landa hafa góða þekkingu á rýmingu vegna hættu, ýmist frá náttúrunni eða af mannavöldum. Hér á landi hefur verið unnið að skipulagi við rýmingar á svæðum þar sem náttúruhamfarir geta átt sér stað, bæði vegna snjóflóðhættu í byggð og eldgosa í Kötlu í Mýrdalsjökli, en einnig vegna hættu frá stíflurofi við virkjanir. Rannsóknarhópur frá Astonháskólanum dvaldist hér á landi 27-29. maí s.l. og fundaði með forsvarsmönnum viðbragðsaðila en einnig hittu þeir fulltrúa frá Vegagerðinni, Veðurstofunni, Háskóla Íslands og verkfræðistofunum Verkís og Eflu, sem hafa komið að verkefnum í tengslum við rýmingar í áætlunum almannavarna.

Jarðskjálftar á Reykjanesi

Þann 29. maí 2009, ári eftir öflugan jarðskjálfta á Suðurlandi, varð jarðskjálfti á Reykjanesi sem mældist 4,9. Jarðskjálftinn átti upptök um 8 km norðaustur af Grindavík á Reykjaneskaga. Aftur urðu jarðskjálftar 20. júní á svipuðum slóðum og mældust þeir 4,1 og 4,2. Jarðskjálftarnir fundust víða á Suðurlandi og Vesturlandi en upptök þessara skjálfta voru á flekaskilum á Reykjaneskaga á þekktu jarðskjálftasvæði. Ekki urðu teljandi skemmdir vegna skjálftanna.

Flugslysaæfingar á Þórshöfn og Keflavíkurflugvelli

Til að tryggja flugöryggi á flugvöllum í samræmi við viðurkenndar öryggiskröfur eru gerðar viðbragðsáætlanir fyrir allar áætlunarflugvelli landsins sem eru uppfærðar á fimm ára fresti. Þessar áætlanir eru æfðar reglulega þar sem látið er reyna á samstarf viðbragðsaðila og æft skipulag og stjórnun í kjölfar flugslysa.

Í apríl var haldin flugslysaæfing á Þórshöfn. Æfingin miðaðist við verkþáttaskipulag SÁBF þar sem helstu þættir aðgerða á slysavettvangi voru æfðir. Um miðjan apríl var haldin æfing á viðbrögðum samkvæmt neyðaráætlunum vegna flugverndar og flugslysaáætlunar fyrir Keflavíkurflugvöll. Æfð voru viðbrögð við sprengjuhótun um borð í flugvél, sem endaði með slysi eftir landingu. Í æfingunni var áhersla lögð á samþættingu beggja viðbragðsáætlana, samvinnu viðbragðsaðila og samhæfingu aðgerða. Samhæfingarstöðin í Skógarhlíð var virkjuð og voru samskiptaleiðir og verklag æft við vettvang og björgunarliði veitt aðstoð eftir þörfum.